

## **Seznam příloh**

Příloha č. 1: Ekopedagogovo osmero

## **Příloha č. 1: Ekopedagogovo osmero**

– metodická doporučení pro přípravu a vedení EVP

Ekopedagogovo osmero vzniklo jako pokus stručně a jasně zformulovat nejdůležitější zásady, jimiž by si mohl každý poměřit kvalitu EVP. Reaguje na nejčastější rizika, prohřešky a slabiny, které se mohou v takových programech objevit. Osmero před lety zformuloval Aleš Máchal (Lipka – školské zařízení pro environmentální vzdělávání, Brno) a poté prošlo diskusí na nejrůznějších setkáních – veletrzích EVP, seminářích pracovníků středisek ekologické výchovy apod. Poslední výraznou změnu prodělalo v roce 2007, kdy reagovalo na probíhající školskou reformu.

1. **EVP je nejenom hezký, ale i smysluplný** – cíle a smysl EVP v širších souvislostech
  - Každý EVP má jasně zformulované výchovně vzdělávací cíle zahrnující environmentální rozměr a je možné je alespoň částečně ověřovat (tzn. nestačí jen, „aby se to dětem líbilo“, nebo „aby se naučily něco o přírodě“). Ekopedagog má cíle programu stále na vědomí a program podle situace upravuje tak, aby jich v co největší míře dosáhl.
2. **EVP není ostrůvek v moři výchovy a vzdělávání** – návaznost EVP na rámcový vzdělávací program a další dokumenty
  - Každý EVP navazuje na příslušný rámcový vzdělávací program (RVP) a podporuje rozvoj klíčových kompetencí. Středisko ekologické výchovy jej v rámci svých možností přizpůsobuje jednotlivým školním vzdělávacím programům (ŠVP) a potřebám školy.
3. **EVP má hlavu i patu** – struktura programu podle některého z modelů učení
  - EVP má jasně vytvořenou strukturu s logickým sledem aktivit (po uvítání a vzájemném seznámení, např. průzkum studovaného jevu – seznámení s konceptem – aplikace; evokace – uvědomění nového významu – reflexe; informování o konceptu – asimilace – aplikace), která napomáhá dosažení výchovněvzdělávacích cílů.
  - Dílčí aktivity EVP jsou cílevědomě využívány jako prostředky k dosažení těchto cílů.
  - Součástí EVP je stanovení pravidel chování platných pro oslovování, práci ve skupinách, prezentace apod., včetně ujasnění role učitele, představení lektorů a stručné představení střediska.
  - Závěrem EVP se doporučuje využít některou z metod reflexe či opakování.
4. **EVP je pečlivě připravený** – důležitost a flexibilita přípravy
  - EVP má zpracovanou písemnou přípravu s vytyčenými cíli, postupy s časovou dotací, pomůckami, metodami hodnocení atd.
  - Obsah i metody EVP jsou vyvážené, adekvátní věkové skupině, aktuální v souladu se současným stavem poznání.

- V EVP jsou preferovány metodické postupy využívající aktivizující metody, komunikaci, spolupráci ve skupině apod.; pokud je to vhodné, jsou zařazovány praktické činnosti.
- Příprava ponechává prostor (případně je variantní) pro specifické zvláštnosti konkrétní skupiny (program pro příliš „živé“ děti např. bude klást větší důraz na práci se skupinou).

#### 5. **Součástí EVP je také hodnocení** – možnosti a potřebnost evaluace

- EVP má předem promyšlený systém hodnocení míry dosažení svých cílů. Ten může být založen na strukturovaném pozorování, analýze práce žáků, ověřování porozumění žáků před akcí a po akci atd.
- Do hodnocení ekopedagog může zapojit učitele doprovázejícího děti ze školy či kolegu ze střediska.
- Výsledky hodnocení programu nekončí v koši, ale jsou využity pro další zkvalitňování EVP.

#### 6. **Ekopedagog v akci** – smysl vzájemné komunikace

- Ekopedagog propojuje v průběhu EVP nové poznatky s tím, co žáci o problematice vědí, ukazuje jejich praktické využití a souvislosti místní, regionální i globální, přírodní i sociální.
- Dodržuje obecně platná didaktická doporučení, včetně důrazu na správné kladení otázek.
- Vhodným způsobem zapojuje doprovázejícího učitele, např. i v následném hodnocení.
- Pokud možno, vyhýbá se negativnímu hodnocení žáků, používá kladnou zpětnou vazbu.
- Upřednostňuje dialog před poučováním, dává prostor pro komunikaci žáků a umožňuje, aby na případnou „nezralost“ vlastních názorů přišli žáci sami v diskusi s ostatními.
- Nevystupuje jako „mentor“ ani jako „zapálený aktivista“.

#### 7. **Ekopedagog na sobě pracuje** – osobní rozvoj, další vzdělávání ekopedagogů

- Ekopedagog se snaží o maximální autenticitu – soulad mezi skutečnými a sdělovanými postoji. Svě případné osobní problémy neventiluje a nenechává se jimi ovlivnit při práci s dětmi.
- Snaží se slušně vypadat i dobře mluvit, aby žádným způsobem neodrazoval děti od environmentální výchovy.
- Je alespoň občas kritický sám k sobě i k programu. Snaží se neupadnout do stereotypu a hledá další možnosti, jak program inovovat či změnit.
- Průběžně se vzdělává a zdokonaluje v profesních kompetencích a odborných vědomostech.

#### 8. **Ekopedagog se přírodou ani TURa nebojí** – podmínky a prostředí pro výuku

- EVP probíhá v příjemném prostředí.
- Je-li to možné a z hlediska programu přínosné, ekopedagog v programu preferuje přímý kontakt s přírodou před učebnou.

- V učebně, ale i jinde ve středisku ekopedagog používá jako pomůcky věci estetické, přírodní či odrážející zásady (trvale) udržitelného rozvoje (TUR), např. recyklovaný papír, vícenásobně použitelné pomůcky, dřevo – nikoliv mahagonové.
- Z provozu střediska musí být patrná snaha o promítnutí zásad (trvale) udržitelného rozvoje do praxe (biopotraviny, třídění odpadu atd.).

**Autoři:**

členové pracovní skupiny ke kvalitě EVP fungující při SSEV Pavučina: Aleš Máchal, Jan Činčera, Lenka Daňková, Václav Broukal